

Okoljevarstveno dovoljenje za naprave, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega

Vanja Strle¹

1. PRAVNA PODLAGA

1.1. Okoljevarstveno dovoljenje na podlagi 68. člena ZVO-1

ZVO-1 je poleg mnogih novosti v pravni red Republike Slovenije prenesel tudi Direktivo Sveta 96/61/ES z dne 24.09.1996 o celovitem preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja okolja (IPPC), ki za dejavnosti in naprave, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega v 68. členu predpisuje pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja. Podzakonski akt - Uredba o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, ki je polno uveljavila 4. odstavek 68. člena ZVO-1, je natančno predpisala vrste dejavnosti ter pripadajoče kriterije za proizvodne zmogljivosti naprav, ki določeno dejavnost oziroma napravo uvrstijo med tiste, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega.

1.2. Naprava po definiciji Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega

Naprava, v kateri se izvaja dejavnost, ki lahko povzroča onesnaževanje okolja večjega obsega, je definirana kot nepremična tehnološka enota, v kateri poteka ena ali več dejavnosti, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, k temu pa lahko v njej poteka še katerakoli druga, z njo tehnično povezana dejavnost, ki lahko povzroča obremenitev okolja.

Če isti upravljavec na istem kraju upravlja z več istovrstnimi napravami (4. člen Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega), se njihove proizvodne zmogljivosti seštevajo – če seštevki proizvodnih zmogljivosti dosega kriterije, ki so v Uredbi o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, določeni za posamezno vrsto dejavnosti oziroma naprav, mora njihov upravljavec pridobiti okoljevarstveno dovoljenje skladno z 68. členom ZVO-1.

1.3. Druga povezana naprava

Če isti upravljavec na istem kraju upravlja tudi z drugo napravo, ki ima z napravo, ki lahko povzroča onesnaževanje okolja večjega obsega skupne objekte ali naprave za odvajanje emisij ali ravnanje z odpadki, se okoljevarstveno dovoljenje za drugo napravo izda v okviru okoljevarstvenega dovoljenja za napravo, ki lahko povzroča onesnaževanje okolja večjega obsega (5. člen Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega).

2. VLOGA ZA PRIDOBITEV OKOLJEVARSTVENEGA DOVOLJENJA ZA NAPRAVO, KI LAHKO POVZROČA ONESNAŽEVANJE OKOLJA VEČJEGA OBSEGA

2.1. Oblika in vsebina vloge

Upravljavec mora za obratovanje naprave, ki lahko povzroča onesnaževanje okolja večjega obsega, vložiti vlogo za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja na Agenciji RS za okolje (ARSO).

Oblika ter predpisana vsebina vloge za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja za napravo, ki lahko povzroča onesnaževanje okolja večjega obsega, je podana na spletni strani ARSO:

<http://okolje.arso.gov.si/ippc/forms.php>

¹ Vanja Strle, prof.kem., univ.dipl.inž.kem., E-NET OKOLJE d.o.o.

in obsega naslednje segmente:

- podatke o upravljavcu ter osnovne podatke o napravi - navedbo dejavnosti in oznako naprave v skladu s prilogo 1 iz Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, ter njeno proizvodno zmogljivost, navedbo drugih naprav ali obratov na istem kraju, navedbo kraja naprave (naslov/parcelna številka zemljišč),
- navedbo številke, datuma in organa, ki je izdal uporabno dovoljenje za napravo, drugo napravo ali obrat, če gre za obstoječo napravo,
- geodetske podatke o zgradbi, v kateri se nahaja naprava, druga naprava ali obrat,
- opis tehnoloških procesov v napravi, drugi napravi ali obratu,
- navedbo vrst in količin surovin, pomožnih sredstev, drugih snovi in energije, uporabljenih v napravi, drugi napravi ali obratu,
- opis virov emisij in njihovih izpustov, navedbo vrste in količine emisij iz naprave, druge naprave ali obrata v posamezne dele okolja in opredelitev njihovih učinkov na okolje,
- opis vrste, količin in načina ravnanja z odpadki, preprečevanje nastajanja in ponovno izrabo odpadkov, predelavo nastalih odpadkov ali njihovo odstranjevanje, če predelava tehnološko ali ekonomsko ni mogoča,
- okoljske značilnosti kraja naprave, druge naprave ali obrata (opis lokacije z grafičnim prikazom objektov, naprav in infrastrukture, opredelitvijo območja varstva pred hrupom, opis meteoroloških, hidroloških in geoloških značilnosti kraja, opis obstoječega stanja okolja, na katerega vpliva naprava (kakovost zraka, voda in tal),
- navedbo in opis občinskih prostorskih aktov, iz katerih je razvidna umeščenost dejavnosti v prostoru,
- podatke o ukrepih in tehnikah za preprečevanje onesnaževanja okolja, zlasti z uporabo najboljših razpoložljivih tehnik,
- preprečevanje onesnaženja okolja večjega obsega, opis nevarnosti in tveganj za okolje ter ukrepov za preprečevanje nesreč in omejevanje njihovih posledic,
- učinkovito rabo energije,
- prikaz skladnosti naprave z najboljšimi razpoložljivimi tehnikami, opisanimi v referenčnih dokumentih in v tem okviru primerjavo uporabljenih tehnik in emisij naprav v vode, zrak in tla, primerjavo nastajanja in ravnanja z odpadki ter primerjavo specifične porabe naravnih virov in energije,
- opis ukrepov za vzpostavitev zadovoljivega stanja okolja na kraju naprave po dokončnem prenehanju njenega obratovanja,
- opis sistema ravnanja z okoljem,
- podatke o emisiji toplogrednih plinov, če gre za naprave, ki potrebujejo tudi dovoljenje za izpuščanje toplogrednih plinov (podatke o vrsti in množini surovin in drugih snovi, katerih uporaba lahko povzroči emisijo toplogrednih plinov, podatke o vrsti, količini in virih emisij toplogrednih plinov iz naprave, podatke o ukrepih, ki jih upravljavec naprave načrtuje za izvajanje monitoringa emisij toplogrednih plinov in poročanje ter dokazila o sposobnosti zagotavljanja monitoringa in poročanja o emisijah toplogrednih plinov ter navedbo drugih dejstev, za katera upravljavec meni, da so pomembna za pridobitev dovoljenja za izpuščanje toplogrednih plinov),
- če gre za obrat iz 18. člena ZVO-1, sestavine vloge za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja za tak obrat (- območje z vgrajenimi napravami in pripadajočo infrastrukturo, kjer se uporablja, proizvaja ali skladišči ena ali več nevarnih snovi v količinah, ki v skladu z Uredbo o preprečevanju večjih nesreč in zmanjševanju njihovih posledic dosegaajo uvrstitvene kriterije za obrat manjšega ali večjega tveganja za okolje)
- ter podatke o obratovalnem monitoringu za napravo, drugo napravo in obrat (opis merilnih mest in mest vzorčenja, navedbo merjenih parametrov in pogostosti meritev in navedbo metod merjenja in izračunavanja parametrov).

Vloga je zaradi preglednosti organizirana v ustrezne obrazce, pisne dele, načrte in skice ter druge priloge.

V primeru, da se vlaga vloga za novo napravo ali večjo spremembo obstoječe naprave, je potrebno k vlogi priložiti tudi priloge, ki jih predpisuje Uredba o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega.

3. POSTOPEK IZDAJE OKOLJEVARSTVENEGA DOVOLJENJA ZA NAPRAVO, KI LAHKO POVZROČA ONESNAŽEVANJE OKOLJA VEČJEGA OBSEGA

3.1. Obstoječe naprave

Za obstoječe naprave, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, morajo upravljavci vlogo s predpisano vsebino vložiti do 31. oktobra 2006 ter do 31.10.2007 uskladiti obratovanje svojih naprav z ZVO-1 (to ne velja za tiste upravljavce, za katere je rok uskladitve določen z ratificirano in objavljeno mednarodno pogodbo).

Za obstoječo napravo se šteje tista naprava, ki je obratovala na dan 18.09.2004 ali pa je bilo zanjo pred tem datumom pridobljeno pravnomočno gradbeno dovoljenje.

ARSO odloči o izdaji okoljevarstvenega dovoljenja v roku šestih mesecev od prejema popolne vloge. V okviru postopka za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja ARSO zagotovi javnosti vpogled v vlogo in osnutek odločitve o okoljevarstvenem dovoljenju ter omogoči izražanje mnenj in pripomb. Stranka v postopku je upravljavec. Položaj stranskega udeleženca imajo lahko osebe, ki stalno prebivajo ali so lastniki nepremičnine na območju, ki se opredeli v elaboratu o vplivnem območju naprave v skladu s 70. členom ZVO-1, lahko pa tudi nevladna organizacija, ki na področju varstva okolja v Republiki Sloveniji deluje v javnem interesu. Rok s pravico vpogleda javnosti je lahko 30 dni – ta rok se ne šteje v šestmesečni rok za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja.

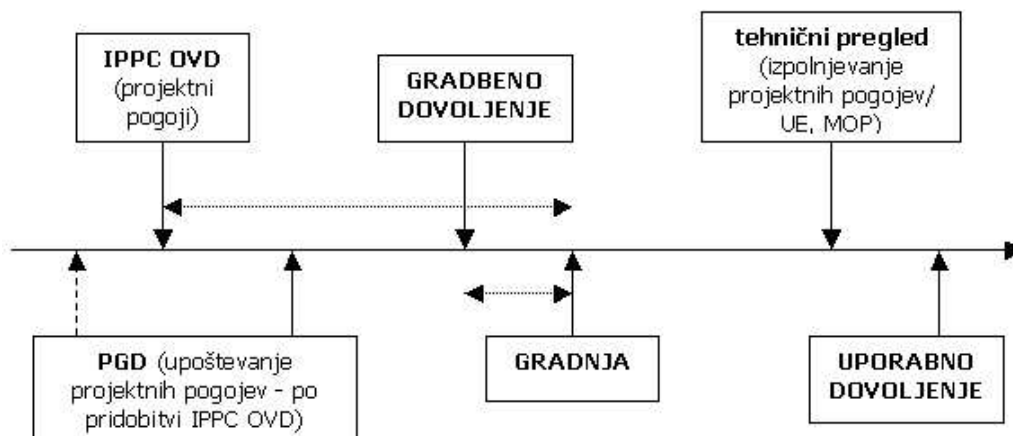
3.2. Nove naprave in naprave, za katere upravljavec načrtuje večjo spremembo

Za nove naprave in za naprave, za katere njihov upravljavec načrtuje večjo spremembo v obratovanju (to je takšna sprememba naprave ali njena razširitev, ki spremeni glavne tehnične značilnosti naprave ali njeno zmogljivost in ima za posledico spremembo količine ali vrste emisije v okolje ali druge negativne vplive na ljudi ali okolje), upravljavec vlogo s predpisano vsebino vloži v roku, ki ga določi upravljavec sam glede na planirani potek investicijskega projekta ter ob upoštevanju roka za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja.

Če obratovanje nove naprave ali naprave, za katero njen upravljavec načrtuje večjo spremembo, ne bo povezano z gradnjo, mora upravljavec naprave pridobiti okoljevarstveno dovoljenje pred začetkom obratovanja; o nameravanim začetku obratovanja mora upravljavec pisno obvestiti ARSO najmanj 15 dni pred začetkom obratovanja.

Če bo obratovanje nove naprave ali naprave, za katero njen upravljavec načrtuje večjo spremembo, povezano z gradnjo, mora upravljavec naprave pridobiti okoljevarstveno dovoljenje pred začetkom gradnje – v tem primeru se pogoji iz okoljevarstvenega dovoljenja štejejo za projektne pogoje po predpisih o graditvi objektov; njihovo izpolnjevanje se ugotavlja v postopku za izdajo uporabnega dovoljenja po predpisih o graditvi objektov, v postopek pa mora biti vključen tudi ARSO.

Shematski prikaz postopka pridobitve okoljevarstvenega dovoljenja za napravo, ki lahko povzroča onesnaževanje okolja večjega obsega:

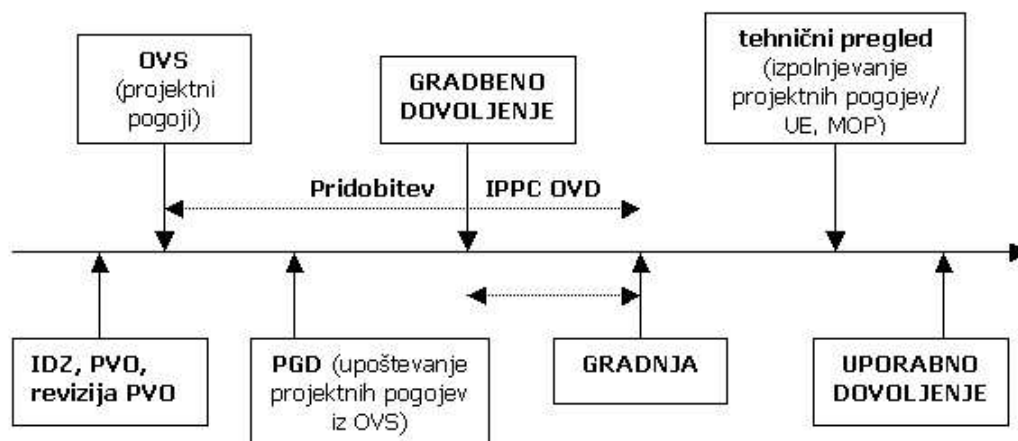

Postopek odločanja o izdaji okoljevarstvenega dovoljenja je enak kot je to opisano v točki 3.1. zgoraj; v kolikor bi lahko nova naprava ali naprava, za katero njen upravljevalec načrtuje večjo spremembo v obratovanju, pomembno vplivala na okolje v drugi državi članici, ARSO najkasneje hkrati z javnim naznanilom, s katerim o nameri upravljalca obvesti slovensko javnost, obvesti o tem tudi pristojni organ te države članice. Če država članica obvesti ARSO, da želi sodelovati v postopku izdaje okoljevarstvenega dovoljenja, ARSO pristojnemu organu te države posreduje vlogo ter se z njim dogovori o roku, v katerem bo posredoval svoje pisno mnenje o nameri iz vloge. Pristojni organ države članice lahko v postopku izdaje okoljevarstvenega dovoljenja zahteva tudi druge vrste sodelovanja. Rok, v katerem poteka izmenjava vloge oziroma dokumentacije ter mnenj in zahtev, se ne šteje v šestmesečni rok za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja.

3.3. Naprave, za katere je potrebna tudi presoja vplivov na okolje

Za nove naprave (ter za naprave, za katere njihov upravljevalec načrtuje večjo spremembo v obratovanju), ki so hkrati tudi naprave, za katere je v okviru posega potrebna presoja vplivov na okolje, se lahko okoljevarstveno dovoljenje pridobi samostojno ali v okviru združenega postopka skupaj z okoljevarstvenim soglasjem.

Shematski prikaz dvostopenjskega postopka pridobitve okoljevarstvenega dovoljenja, če bo naprava, ki lahko povzroča onesnaževanje okolja večjega obsega, hkrati predstavljala tudi poseg, za katerega je potrebna presoja vplivov na okolje:

3.4. Sprememba okoljevarstvenega dovoljenja

Sprememba okoljevarstvenega dovoljenja je mogoča zaradi večje spremembe v obratovanju naprave ali po uradni dolžnosti. V primeru večje spremembe v obratovanju naprave mora upravljevalec ARSO pisno prijaviti vsako nameravano spremembo v obratovanju naprave. ARSO na podlagi prijave ugotovi, ali je za nameravano spremembo potrebna tudi sprememba okoljevarstvenega dovoljenja. V primeru, da je sprememba dovoljenja potrebna, o tem v roku 30 dni od prejete prijave obvesti upravljalca ter ga pozove, naj vloži vlogo za spremembo okoljevarstvenega dovoljenja. V primeru, da upravljevalec v roku 30 dni od podane prijave ne prejme obvestila s strani ARSO, se šteje, da nameravana sprememba ne bo vplivala na veljavno okoljevarstveno dovoljenje, in upravljevalec lahko nameravano spremembo izvede.

3.5. Uporaba najboljših razpoložljivih tehnik

V postopku pridobivanja okoljevarstvenega dovoljenja je potrebno za napravo, ki lahko povzroča onesnaževanje okolja večjega obsega, zagotoviti, da se pri njenem obratovanju izvajajo vsi ustrezni ukrepi za preprečevanje onesnaževanja okolja, zlasti z uporabo najboljših razpoložljivih tehnik. V okviru postopka pridobivanja okoljevarstvenega dovoljenja za te naprave so zato navodila in s tem tudi vloga za pridobitev tega dovoljenja izdelana tako, da se lahko na podlagi vloge izvede

ugotavljanje skladnosti uporabe najboljših razpoložljivih tehnik oziroma določitev najboljše razpoložljive tehnologije za posamezno napravo, pri čemer se upoštevajo merila glede uporabe tehnologije, pri kateri nastaja malo odpadkov, uporabo manj nevarnih snovi, predelavo in recikliranje snovi, ki nastajajo in se uporabljajo v procesu (in odpadkov, če je to primerno), preizkušeni primerljivi procesov, naprav ali načinov obratovanja v industrijskem merilu, tehnološkem napredku in novih znanstvenih spoznanjih, vrsti, učinku in obsegu posameznih emisij, datumu začetka obratovanja naprav, času, potrebnem za uvedbo najboljše razpoložljive tehnike, porabi in vrsti surovin (vključno z vodo), uporabljenih v procesu in njihovi energetski učinkovitosti, preprečevanju ali zmanjšanju celotnega vpliva emisij in tveganja za okolje na najnižjo možno raven, preprečevanju nesreč in zmanjšanju njihovih posledic za okolje na najnižjo možno raven ter informacijah, ki jih objavlja Komisija EU ali mednarodne organizacije.

Osnova za presojo najboljših razpoložljivih tehnik so referenčni dokumenti, kjer je za posamezne vrste naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, prikazano najvišje stanje tehnike na nivoju držav članic, ki omogoča najbolj uspešno obvladovanje emisij v okolje in najbolj primerno ravnanje z odpadki. Referenčne dokumente sprejme Komisija EU in svojo odločitev o sprejetju objavi v Uradnem listu Evropskih skupnosti. Referenčni dokumenti nimajo značaja splošnega pravnega akta, kljub temu pa jih morajo vse države članice upoštevati pri odločitvah in definiranju pogojev delovanja posamezne vrste naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega.

Referenčni dokumenti so dostopni na spletni strani ARSO (glej pod točko 2.1. zgoraj).

4. VSEBINA OKOLJEVARSTVENEGA DOVOLJENJA ZA NAPRAVO, KI LAHKO POVZROČA ONESNAŽEVANJE OKOLJA VEČJEGA OBSEGA

4.1. Vsebina okoljevarstvenega dovoljenja

Okoljevarstveno dovoljenje za napravo, ki lahko povzroča onesnaževanje okolja večjega obsega, predstavlja neke vrste integralno dovoljenje, ki pokriva celotno dejavnost naprave oziroma naprav ter predpisuje pogoje za ustrezno obvladovanje in nadzorovanje vseh njihovih emisij ter predpisanih ravnanj.

Okoljevarstveno dovoljenje vsebuje:

- podatke o upravljavcu, navedbo naprave in kraja,
- opis dejavnosti in zmogljivosti naprave,
- navedbo za napravo pomembnih referenčnih dokumentov,
- določitev dopustnih vrednosti emisij v vode, zrak ali tla, po potrebi ločeno za normalno obratovanje, zagon in zaustavitev naprave,
- način ravnanja z odpadki,
- določitev dopustne porabe vode in energije,
- obveznost upravljavca v zvezi z izvajanjem obratovalnega monitoringa in poročanjem,
- določitev drugih ukrepov za čim višjo stopnjo varstva okolja kot celote, vključno z zmanjševanjem onesnaževanja na velike razdalje ali čezmejnega onesnaževanja okolja,
- zmanjševanje tveganja ob nesrečah in obvladovanje nenormalnih razmer (zagon, puščanje, okvare v delovanju, trenutne zaustavitve in dokončno prenehanje obratovanja naprave),
- druge posebne pogoje,
- obveznost, da v primeru spremembe upravljavca najkasneje v 15 dneh obvesti ARSO o novemu upravljavcu in
- čas veljavnosti dovoljenja.

Okoljevarstveno dovoljenje za napravo, v kateri se izvaja dejavnost, ki povzroča emisijo toplogrednih plinov, vsebuje poleg sestavin iz prejšnjega odstavka tudi zahteve, povezane z izvajanjem monitoringa emisij toplogrednih plinov, vključno z načinom in pogostostjo izvajanja, ter obveznost predaje emisijskih kuponov. V takih primerih okoljevarstveno dovoljenje ne vsebuje dopustnih vrednosti za emisije toplogrednih plinov in zahtev v zvezi s porabo energije.

Če je bilo okoljevarstveno dovoljenje izdano tudi za drugo napravo, ki ima z napravo, ki lahko povzroča onesnaževanje okolja večjega obsega skupne objekte ali naprave za odvajanje emisij ali ravnanje z odpadki, se osnovni podatki o upravljavcu in napravi nanašajo tudi na drugo napravo ali obrat, ostali pogoji pa se lahko določijo ločeno za napravo, drugo napravo ali obrat.

4.2. Čas veljavnosti okoljevarstvenega dovoljenja

Čas veljavnosti okoljevarstvenega dovoljenja za napravo, ki lahko povzroča onesnaževanje okolja večjega obsega, je deset let oziroma do večje spremembe v obratovanju naprave, za katero je potrebno pridobiti spremenjeno okoljevarstveno dovoljenje. Za podaljšanje dovoljenja mora upravljavec zaprositi ARSO najkasneje šest mesecev pred iztekom njegove veljavnosti. V primeru, da bo prišlo do zaprtja naprave, ki lahko povzroča onesnaževanje okolja večjega obsega, mora njen upravljavec ali pa stečajni upravitelj o nameri prenehanja obratovanja ter izpolnjevanju pogojev za zaprtje naprave pisno obvestiti ARSO.

5. PRAVNI VIRI

- Zakon o varstvu okolja (ZVO-1, Uradni list RS, št. 39/2006-ZVO-1-UPB1, 49/2006-ZMetD, 66/2006-OdlUS)
- Uredba o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega (Uradni list RS, št. 97/2004)